

Opleiden op het boerenbedrijf Van 'n stickie

en een stokkie

Negen sprekers na elkaar, die de estafette-stok snel doorgeven als ze zijn uitgepraat over opleiden in de praktijk. De beleidsmaker begint met usb-stick en powerpoint, Barneveldse mbo-docenten doen 't met een kladje. Klaar voor de start... af!

Niet echt handig, constateert organisator Rob Merckelijn, om een relatiedag voor melkveehouders te organiseren op een van de eerste zonnige lentedagen. Toch lieten zo'n dertig veehouders zich door de afdeling Veehouderij van Groenhorst College Barneveld in een uitspanning nabij Maarsbergen trakteren. Op een lezing over risicomangement en één over kringloopmanagement, een uitgebreide lunch en een estafettelezing in de middag, waarvan verslag.

Even doorbijten, zo'n estafettelezing met negen sprekers. Interessant eraan is dat je het onderwerp, opleiden in de praktijk, vanuit alle invalshoeken van het onderwijs hoort, van docent tot beleidsmaker. En de sprekers proberen 'zo snel mogelijk te rennen'. Een kort en krachtig verhaal te vertellen dus, dat de mannen met de voeten in de aarde het beste lijkt te lukken. Zo heeft docent Cor Duim meteen de aandacht als hij zijn verhaal begint als een sprookje. Veehouder en praktijkopleider Aalt van Kempen grapt over het nette pak dat-ie aan heeft en zijn glanzende schoenen.

Aalt van Kempen, praktijkopleider: "We hebben veel inbreng en de lijnen zijn kort. Er staat regelmatig iemand van school op de stoep, we zijn gastdocent... Doorgaan zo."

Het estafette-stokje begint bij de beleidsmakers en wordt doorgegeven via mensen van Groenhorst. De negende en laatste 'loper' is veehouder Van Kempen. Hoe het er vroeger bij zijn vader aan toe ging, daarover begint deze 'voormelker', stagebieder, adviseur, praktijkdocent en trainer pvb-afname. "Er werd door stagiaires vooral gewerkt en niet veel geleerd. De expertise kwam in gevaar. Niet dat m'n pa er niet voor opstond, maar er was geen handleiding." Een aantal jaren geleden was de situatie weer heel anders, zegt hij, de stagiair zat vol theorie, maar kon zich in de praktijk niet redden. En nu: "Als je ziet met hoeveel vragen ze komen, het bevalt ze om op het bedrijf rond te lopen, ze denken mee. Als je een leerling veertien dagen zoveel mogelijk alleen laat doen, blijkt iemand van zestien heel wat verantwoordelijkheid aan te kunnen." De bedrijven hebben veel inbreng en de lijnen zijn kort. Aalt van Kempen krijgt de stagecoördinator op bezoek, of de relatie-

beheerder staat op de stoep. Dan is het goed zoals het nu gaat, vindt hij. Hij waarschuwt zijn collega's wel om de leerlingen echt eerlijk te beoordelen tijdens de proeve. "Anders snijd je jezelf en ons vak in de vingers." Loper acht is docent-ontwikkelaar en mentor Cor Duim, die vertelt hoe hij de vernieuwing ervaart. De kern van zijn 'Er was eens': als je niet weet waar je heen gaat, kun je niet opleiden en doet de weg die je neemt er niet toe. "Met elkaar, met de praktijk, leerlingen opleiden, daar doe je het voor als docent. Om eigenwijs te zijn moet je met z'n tweeën zijn, waarbij je dat je 'opleidt voor de koe', niet uit het oog verliest." Dat kan steeds beter in de nieuwe structuren, zegt hij, nadat hij het stokje heeft gekregen van bbl-coördinator Hans Schadenberg, die opmerkt dat in de beroepsbegeleidende leerweg de praktijk altijd centraal heeft gestaan. "Wat wel verandert is de begeleiding. Die is toegenomen en verbeterd, maar nog lang niet optimaal."

Stagecoördinator Harm Holleman, atleet zes alweer, stipt twee ontwikkelingen bij de stage aan. Eén verandering is dat vrijwel alle dertig á veertig bol-leerlingen met vragen over hun stage bij hem aankloppen. “Omdat in de opleiding meer belang wordt gehecht aan bpv en pvb willen ze meer zekerheid. Pas ik bij dat bedrijf? Past het bedrijf bij mij? Klikt het met de ondernemer?” Een andere ontwikkeling is de toegenomen vraag naar medewerkers en bedrijfslei-

Loonwerk Rob Merkelijn, hardloper vier. Van het dagelijks werk tot een ondernemersplan, dat tevens het eindproduct is voor mbo-niveau 4. “Het beoordelen hiervan willen we uitbesteden aan de bank.”

Over wéér een nieuwe kwalificatiestructuur zegt hij dat je de pareltjes eruit moet pikken. “De contacten met het bedrijfsleven waren alweer wat aangehaald. De praktijklessen in de veehouderij nieuw leven ingeblazen en twee

Joop van Wessel, praktijkopleider: “Doordat leerlingen overal hun licht kunnen opsteken, komen ze kort op de praktijk te staan. Dan krijg je gemotiveerde jongens die direct aan de slag kunnen.”

ders. Er zijn meer bedrijven dan stagiaires. “Een plek opvullen betekent verantwoord leren. De zeventig bedrijven in de omgeving Barneveld krijgen straks ook leerlingen uit andere hoeken van het land.”

Relatiebeheerder Gert van Donselaar vertelt dat hij in zijn nieuwe functie het afgelopen jaar alle bedrijven heeft bezocht om te praten over de proeves in mei en juni. Hoe krijg je een leerling op een hoger plan? Onder andere door hem het bedrijf op alle niveaus te laten meemaken, zegt teamleider Veehouderij en

veehouders als gastdocent aangetrokken.”

De pas aangetreden locatiedirecteur van Barneveld Gertwim de Haas houdt het kort, hij wil sprekers twee en één niet herhalen. “We willen leerlingen meer meegeven dan kennis, en dan is een grote rol van de bedrijven in de regio van belang. De Haas bedankt de praktijkopleiders. “Vorig jaar zijn we in een experiment gestart met de proeves van bekwaamheid op twintig bedrijven, dit jaar gaan ze plaatsvinden op zeventig!”

Praktijkopleiders in de regio Barneveld: Aalt van Kempen, Wim den Hartog en Joop van Wessel

Wim den Hartog, praktijkopleider:

“Een goeie zaak. Ik denk dat je bij ‘n ander een hoop leren kunt. Dat heb ik zelf vroeger ook mogen doen. En de docenten zijn erop gebrand dat wij goed beoordelen.”

Broer Adema, directeur onderwijs van de Aeres-groep, zegt, nadat hij de estafette heeft neergelegd: “Bij een kwaliteitsimpuls aan de examinering zijn de eisen van het bedrijfsleven het uitgangspunt voor de aoc’s en Aequor. Binnen alle 35 branches die horen bij het groen onderwijs. Het nieuwe leren stelt de leerling centraal plus het competente gedrag, op het bedrijf. Dat ontstaat tijdens de beroepspraktijk, in opdrachten en projecten. De leerling kan het laten zien tijdens de pvb.” Adema vraagt het bedrijfsleven om te helpen bij ‘van schools leren naar actief leren’. Als klankbord en met afspraken over de pvb en over opdrachten in het bedrijf. “Dat kost tijd, wij trekken er vijf jaar voor uit.” De eerste atleet, René van Schie, coördinator groen onderwijs van LNV, die heeft het over op weg naar de gouden driehoek: overheid, onderwijs, ondernemers. Over het achterliggende beleid van LNV. Via de koers van de Groene Kennis Coöperatie (GKC) en de maatschappelijke thema’s van LNV, zoals ondernemerschap in landelijk gebied en dierenwelzijn. “We werken aan revitalisering van oude relaties. Hoe kun je de relatie tussen groen onderwijs en agrarisch bedrijfsleven beter vormgeven? Het bedrijfsleven is medeopleider, vraagt gekwalificeerde arbeidskrachten, kun je betrekken via raden van toezicht, als leerbedrijf, in bedrijfscommissies, in kennisnetwerken.” Bij het praktijkleren en de beroepspraktijkvorming zet LNV budget in voor innovatieve regionale arrangementen en voor continuïteit van het groene onderwijs, zegt Van Schie. Er zijn diverse voorbeelden te noemen: de Melkveeacademie, Kassenklas, Schakelplaats en het kenniscentrum veehouderij. En zo eindigt het relaas van deze estafette, van finish naar start, van overheidsbeleid naar het dagelijkse werk en opleiden. □